ЗКПУ „Б.Бряг" с.Бели бряг"
с.Бели бряг, община Раднево

Пояснително приложение
към годишния финансов отчет
за 2022 г

I. Обща информация

ЗКПУ "Бели бряг", с.Бели бряг , община град Раднево е земеделска кооперация за производство и услуги регистрирана в Старозагорски окръжен съд по фирмено дело № 378 от 1993 година.

Седалището на управление на кооперацията е с. Бели бряг , община Раднево, област Стара Загора - Република България.

Към 31.12.2022 година в кооперацията членуват 18 член кооператори. През годината са напуснали 2 член кооператори.

Кооперацията се ръководи от Управителен съвет в състав от 7 члена. Председател на управителния съвет и кооперацията е Виолета Койчева Петрова, която я представлява и управлява.

Предмета на дейност на кооперацията е производство на зърнени култури, продукция, селскостопански услуги и всички незабранени от закона дейности.

През стопанската 2021/2022 година, кооперацията обработва по договори за наем и аренда 10099хил. дка земя в землището на с.Бели бряг и с.Гипсово.

Средно списъчният брой на персонала на предприятието към 31.12. 2022 г е 10. заети лица(2021 г.-15). По категории персоналът е, както следва : аналитични специалисти – 1, ръководители – 1, административен персонал – 2, квалифицирани работници в селското стопанство – 4 и професии, неизискващи специална квалификация – 2.

II. Описание на приложимата счетоводна политика

1.База за изготвяне на годишния финансов отчет на кооперацията

Финансовия отчет на ЗКПУ "Б.Бряг " с.Бели бряг е изготвен в съответствие с Националните счетоводни стандарти за финансови отчети на малки и средни предприятия, които са приложими за 2021 година в Република България, в това число и към датата на изготвяне на баланса – 31.12.2022 година.

Кооперацията е организирала своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с изискванията на българското законодателство - търговско, кооперативно, счетоводно и данъчно.

Настоящият годишен финансов отчет е изготвен в съответствие с изискванията на принципите определени в Закона за счетоводството: текущо начисляване, действуващо предприятие, предимство на съдържанието пред формата, предпазливост, съпоставимост на приходите с разходите, постоянство. Не е било давано предимство на един счетоводен принцип пред друг.

При първоначално оценяване на активите и пасивите е прилагана историческата цена, освен в случаите, когато с Национален счетоводен стандарт се изисква друго.

Данните в годишния финансов отчет са представени в хил. лв.

Кооперацията е възприела двустранна форма на представяне на счетоводния Баланс и Отчета за приходи и разходи.

Отчета за паричния поток е съставен по прекия метод.

Възприет е индивидуален сметкоплан, съобразен със спецификата на предприятието. Обработката на данните се извършва с програмен продукт „ ОСА".

2.Сравнителни данни

Счетоводната политика, изложена по долу е прилагана последователно за всички периоди,представени в настоящия финансов отчет. Текущият период обхваща периода 01.01.2022г-31.12.2022г, а предходният 01.01.2021г-31.12.2021г.

3. Счетоводни предположения и приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството е използвало някои приблизителни оценки и предположения. Те се базират на най-пълното познаване на текущите събития и действия от ръководството, но въпреки това реалните резултати , могат да бъдат различни от тези оценки и допускания.

4.Промени в счетоводната политика

При откриване на съществени грешки и промени на счетоводната политика , предприятието използва препоръчителния метод, съгласно СС 8 Нетни печалби и загуби за периода, фундаментални грешки и промени в счетоводната политика. През 2022 година не са настъпили промени в счетоводната политика и не са отчетени съществени грешки от предходни периоди.

5. Функционална валута и валута на представяне

Функционалната и отчетна валута на е българският лев. От 01.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1:DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

Паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат в левова равностойност на база валутния курс към датата на операцията и се преоценяват на годишна база, като се използва официалният курс на БНБ на последния работен ден от годината. Заключителните курсове на най-значимите валути, които предприятието е използвало към 31.12.2022г. са както следва :

Чуждестранна валута	**31.12.2022 г.**	**31.12.2021 г.**
Евро (EUR) (фиксиран курс)	1,95583	1,95583

Дейността на кооперацията се осъществява изцяло в България.

6. Основни показатели на стопанската среда

Основни показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на кооперацията са брутния вътрешен продукт за страната, инфлационните процеси, непостоянната политика по предоставянето на финансиранията за обработка на земя, продължаващата икономическа криза, растящите цени на горива, препарати и торове , както и липсата на активен пазар и ниски изкупни цени за произведената продукция.

7. Дефиниция и оценка на елементите на счетоводния баланс

7.1. Нетекущи (дълготрайни) материални активи

Предприятието класифицира, признава и отчита определени активи, като дълготрайни (нетекущи), когато отговарят на следните критерии:

- имат натурално-веществена форма;
- използват се за производство или доставка/продажба на активи или услуги, за отдаване под наем, за административни или други цели;
- Очаква се да бъдат използвани през повече от един отчетен период;

Първоначално признаване

В съответствие със СС 16 – Дълготрайни материални активи, дълготрайните материални активи са представени в счетоводния баланс по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и коригирани със стойността на евентуална обезценка(преоценка).

Цената на придобиване включва покупната цена, вкл. митническите такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходи за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановими данъци и др.

Кооперацията е определила стойностен праг от 700лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Земя и активи подлежащи на регистрационен режим се признават за нетекущи, независимо от стойността им.

Последващи разходи

Последващите разходи, свързани с дълготраен материален актив, водещи до подобряване на бъдещата икономическа изгода от актива се отчитат като увеличение на балансовата му стойност.При подмяна на разграничима част от дълготраен материален актив подменената част се отписва, а направеният разход за подмяната или подновяването на частта се отчита като придобиване на отделен актив.

Печалби и загуби от продажба

Балансовата стойност на даден дълготраен материален актив се отписва: при продажба на актива; когато не се очакват никакви други икономически изгоди от използването на актива или при освобождаване от актива;

Освобождаване от дълготрайни материални активи може да настъпи по различен начин (чрез продажба, сключване на финансов лизинг , чрез дарения и други). При определяне датата на освобождаване от актива, прилага критериите на НСС 18 за признаване на приход от продажбата на стоки.

Печалбата или загубата, възникваща от отписването на дълготраен материален актив се включват в печалбата или загубата, към датата на отписване. Тези печалби и загуби се определят, като се съпоставят постъпленията с балансовата стойност, отчетени в Отчета за приходи и разходи.

Не е налице отписване на ДМА, когато се извеждат временно от употреба за ремонтиране, за подобрения, за консервиране.

Движението на дълготрайни материални активи е подробно отразено в годишната справка за дълготрайните активи неразделна част от настоящето приложение .

Отчетната стойност на напълно амортизираните активи, които кооперацията продължава да използва в дейността си е 2649 хил.лв от които : на машини – 2597хил.лв., на транспортни средства – 44 хил.лв и други – 8 хил.лв

Методи на амортизация

Предприятието прилага линеен метод на амортизация на дълготрайните материални и нематериални активи. Определеният полезен срок за ползване на активите е, както следва:

- сгради	25 год.
- машини и оборудване	5 год.
- съоръжения	25 год.
- компютри	2 год.
- МПС	5 год.
- стопански инвентар	7 год.
- други ДМА	7 год.

За годината не е извършвана обезценка на ДМА – ръководството счита, че в актива на баланса няма надценени активи.

В Данъчния амортизационен план са включени всички неамортизирани ДМА, към 01.01.2022 година по категории ДМА. През 2022 година данъчните амортизации са начислени съгласно определените в ЗКПО действащ през 2022 година.,

За амортизируемите активи на предприятието е прието да се начислява счетоводна амортизация от месеца следващ месеца на придобиването им, а за данъчни цели от месеца на придобиването.

Амортизируемата стойност е равна на отчетната стойност поради незначителната остатъчна стойност на активите.

7.2 Текущи(Краткотрайни) активи

7.2.1. Материалните запаси

Материалните запаси на кооперацията към 31.12.2022 година включват налични : стоки, материали, земеделска продукция и незавършено производство.

Материалите закупени отвън при първоначалното придобиване се оценяват по цена на придобиване. Тя включва покупната цена, вносни мита и такси, невъзстановими данъци и акцизи, разходи по доставката и други разходи необходими за използване на материалите по предназначение.

Селскостопанската продукция се признава само тогава, когато : предприятието контролира актива в резултат на минали събития; съществува вероятност предприятието да придобие икономическа изгода и са достоверно измерими.

Селскостопанската продукция , придобита от биологични активи на предприятието, се оценява първоначално по справедлива стойност , намалена с предварителните разходи по продажба, когато съществува цена на активен пазар. При липса на такъв пазар , продукцията се признава по фактическа себестойност на извършените разходи за производство. След първоначалното признаване и в края на отчетния период селскостопанската продукция се оценява съгласно разпоредбите на СС 2 – Стоково материални запаси

Незавършеното производство се оценява по цена на продобиване (фактическа себестойност на вложените материали и услуги) за производство на селскостопанска продукция през следващата отчетна година.

Материалните запаси се отписват при влагането им в производство, продажба, брак и други. При отписването на материалните запаси се използва методът на средно претеглената или конкретната цена, когато е целесъобразно. Тя се установява след всяка доставка.

Наличните към 31.12.2022 година материални запаси се представят в баланса по по-ниската между отчетната и нетната реализируема стойност.

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

През отчетния период салдата са, както следва : материали и резервни части-1157 хил.лв, селскостопанска продукция – 1880 хил.лв и незавършено производство реколта 2022/2023 година - 208 хил.лв общо 3245хил.лв.

7.2.2. Вземанията по продажби в лева се оценяват текущо и в края на отчетния период по номинална стойност.. Текущите вземания на кооперацията към 31.12.2022 г са в размер на 72 хил.лв, от които 45 хил.лв от клиенти, 17 хил. Данъци за възстановяване, депозити – 10х.

7.2.3. Паричните средства в лева са оценени по номиналната им стойност, като наличностите са на каса – 2 хил.лв, по разплащателни и депозитни сметки – 4066 хил.лв.Обслужващите банки на кооперацията са клоновете на Прокредит банк и БДСК и Юробанк.

7.3. Собствен капитал

Общата сума на собствения капитал на кооперацията към 31.12.2022 година е 8384 хил.лв(2021 г- 6861 хил.лв.), в това число :

През 2022г. е върнат първоначално внесен дялов капитал на напуснали член кооператори в размер на 9,24 лева(за 2021 година-52,06 лв).Сумата на изплатените имуществени дялове над първоначално внесения дялов капитал на напусналите член кооператори е 20235,31лева(през 2021 г 41384лв) .

Резервите на кооперацията към 31.12.2022 г са в размер на 4848 хил.лв, от които законови резерви – 725 хил.лв,общи резерви -2758 хил.лв , допълнителни 1305 хил.лв. и други резерви- с.Гипсово-60 хил.лв. Увеличението на общите резерви през 2022г. е в резултат на разпределението на печалбата след облагане за 2021 г .

Текущата печалба за годината след облагане с данъци е в размер на 1442 хил.лв.(2021 г- 984 хил.лв./.

7.4. Пасиви

7.4.1. Задълженията към доставчици в лева са оценени по стойността на тяхното възникване и към 31.12.2022 година са в размер на 5 хил.лв.(2021 г-8 хил.лв.)

7.4.2. Другите задължения са в размер на 80 хил.лв и включват : текущи задължения към персонала в размер на 16 хил.лв, осигурителни задължения – 5 хил.лв към член кооператори -48 хил.лв и данъчни задължения в размер на 11 хил.лв.

8. Признаване на приходи

Приходите в кооперацията се признават на база принципа за текущо начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от предприятието и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажба на материали, стоки и селскостопанска продукция приходите се

признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на баланса, ако този етап може да бъде надеждно да бъде измерен; както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването й.

Приходите от лихви се признават текущо пропорционално на времева база , която отчита ефективния доход от актива.

Приходите от финансиране за обработка на декар земя се признават текущо в годината за която се отнасят, а приходите от финансиране за ДМА пропорционално на начислената амортизация за годината на тези активи, тогава ,когато са спазени изискванията (условията) по закон или по договор .

Приходите на кооперацията за текущата година се формират от продажба на селскостопанска продукция, стоки, наеми и други услуги. Нетните приходи от продажби включват приходи от продажба на селскостопанска продукция, приходи от продажба на материали и стоки , приходи от селскостопански услуги и приходи от наеми на недвижими имоти. Общата сума на отчетените приходи за текущата година е в размер на 4487 хил.лв. Приходите от оперативна дейност са в размер на 4487 хил.лева, от които –продажба на селско стопанска продукция - 3487 хил.лв, на стоки - 132 хил.лв; на услуги- 2 хил.лв. Признатите приходи от финансиране са в размер на 380 хил.лв. Разходите за придобиване на активи по стопански начинса 57хил.лв., представляващи семена собствено производство – 57 хил.лв.Увеличението на незавършеното производство и продукция е в размер на 423х.лв.Отписаната рента е 5хил. лв и застрахователна щета 1 хил. лв.

9.Признаване на разходи

Разходите в предприятието се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.Съставът на преките технологични разходи за растениевъдството включва стойността на вложените семена, торове, препарати, наеми по арендни договори, застраховки и други преки разходи, съотносими към отделните култури.

Разходите за машинно-тракторния парк и общопроизводствените разходи включват амортизации, горива, текущ ремонт и поддръжка, резервни части и други. Разпределени са на база дка засети площи по култури.

Разходите за незавършеното производство включват преки и разпределени общопроизводствени разходи по видове култури, като се отчитат в отделна аналитична сметка към основната селскостопанска дейност.

Управленските разходи включват: възнаграждения и свързаните с тях осигуровки на заетия персонал с организацията и управлението на дейността, разходите за ел.енергия, телефон, вода, амортизации и други. Разпределят се на база нетни приходи по основните дейности осъществявани от предприятието.

Всички видове разходи се отчитат по икономически елементи и по дейности.

Финансовите приходи и разходи се включват в отчета за приходи и разходи, като се посочват диференцирано в отчета за приходи и разходи и се състоят от : банкови такси и комисионни. За целите на данъчното облагане се разпределят по дейности на база нетни приходи от продажби.

Общата сума на отчетените разходи за годината е в размер на 2874 хил.лв, от

които разходи за суровини и материали – 956 хил.лв, външни услуги- 1058 хил.лв, разходи за персонала 308 хил.лв, разходи за амортизация -321 хил.лв.Другите разходи са в размер на 231 хил.лв, от които 119 хил.лв отчетна стойност на продадените стоки и материали. Отписани са несъбираеми вземания за 100 хил.лв.

10. Данъчно облагане

Съгласно българското данъчно законодателство кооперацията дължи **данък върху печалбата** в размер на 10 %, върху облагаемата печалба, от който по силата на чл. 189 б от ЗКПО се преотстъпва 60 % за инвестиции в селското стопанство.

Прилага се препоръчителния метод при отчитане на съществени грешки. Счетоводната печалба за годината е в размер на 1613 хил.лв., която е преобразувана съгласно правилата на ЗКПО.Начисленият данък печалба е 171хил.лв, а преотстъпеният данък за инвестиции в размер на 102 хил.лв.

Няма начислени данъци върху разходите за социални цели, както и окончателни данъци върху доходите на физически лица. Данъкът за представителни разходи е 11,61 лв, а данък за разходите, свързани с предоставени за лично ползване активи е в размер на 254,22лв

11. Оповестяване по счетоводен стандарт №41 Селско стопанство

11.1.Произведена селскостопанска продукция

През текущия период кооперацията обработва по договори за аренда 10353 хил. дка земя,Получената земеделска продукция е оценена по фактическа себестойност.

Вид земеделска продукция	Добиви(кг)	Фактическа себестойност в лева	Добиви(кг)2021	Фактическа себестойност в лева2021
Пшеница	2800620	1196202,13	3172045	815398,97
Ечемик	297257	102292,21	210274	43845,91
Слънчоглед	1106170	797144,27	1208180	821513,58
Царевица	357700	144511,45	14000	2715,03
Люцерна	111420	107233,90	265380	73945,33

11.2.Правителствена помощ(финансиране)

Получената през 2021 година правителствената помощ **е** в размер на 380 хил.лв .

10.3. Изменение на запасите от биологични активи и селскостопанска продукция

в лева

	Наличност на 01.01.2022 г	**Наличност на 31.12.2022 г**	**Изменение**
Незавършено производство(растениевъдство)	190373,34	208058,73	17685,39
Селскостопанска продукция	1475290,52	1880460,71	405170,19
Общо	**1665663,86**	**2088519,44**	**422855,58**

11. Сделки със свързани лица.

Свързани лица за кооперацията са член кооператорите. Осъществяваните с тях сделки през текущата година се изразяват в начислена рента. Сумата на начислената рента на член кооператорите за 2022 година е в размер на 220 хил. лева.

12 Събития настъпили по време на съставяне на счетоводния баланс и след датата на баланса.

След датата на съставяне на баланса не са настъпили събития, които да изискват промяна на оповестените данни в баланса.

13. Условни задължения и ангажименти

Към датата на настоящият отчет няма други заведени съдебни дела срещу и от кооперацията .

14. Други оповестявания

14.1. Принцип-предположение за действащо предприятие

Принципът-предположение за действащо предприятие е фундаментален принцип при при изготвянето на финансовите отчети. Съгласно принципа-предположение за действащо предприятие, предприятието обикновено се разглежда като продължаващо дейността си в обозримо бъдеще без намерение или необходимост от ликвидация, преустановяване на стопанската дейност или търсене на защита от кредиторите, вследствие на съществуващи закони или други нормативни разпоредби. Съответно, активите и пасивите се отчитат на база възможността на предприятието да реализира активите и да уреди пасивите си в нормалния ход на бизнеса. При оценката за това дали принципа-предположение за действащо предприятие е уместен, ръководството взема предвид цялата налична информация за обозримото бъдеще, която обхваща поне, но не се ограничава само до, дванадесетте месеца от края на отчетния период.

Финансовият отчет е изготвен на принципа-предположение за действащо предприятие, който предполага, че предприятието ще продължи дейността си в обозримото бъдеще. Предприятието има история на печеливша дейност и свободен достъп до финансови ресурси.

14.2 Оценка и управление на риска

В хода на обичайната си дейност кооперацията може да бъде изложена на различни финансови рискове. Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовият инструмент ще варират поради промени в пазарните цени. Пазарният риск включва :

Лихвен риск

Кооперацията не ползва банкови кредити и не е изложена на пряк риск от промяна на лихвите по кредити.

Ликвиден риск

Ръководството на кооперацията поддържа оптимално количество свободни парични наличности, с цел осигуряване на постоянна ликвидност за покриване на текущи задължения. Това се постига посредством системата за финансово планиране, като паричните постъпления и плащания се координират от гледна точка на срочност и размери.

Валутен риск

Кооперацията осъществява дейността си на територията на страната в български лева. Влиянието на промяната в курса на долара е индиректно , чрез ползвани препаратии товорове от внос, което не е определящо за кооперацията.

Кредитен риск

Финансовите активи, които потенциално излагат кооперацията на кредитен риск са предимно вземанията от клиенти. Ръководството проучва своите клиенти и се стреми да минимизира риска,чрез предварително заплащане и последваща експедиция на продукцията.

Ценови риск

Кооперацията е изложено на пряк ценови риск, тъй като цените на продукциятаа ежегодно се променят , като не винаги отразяват реалните разходи за производство.

15. Показатели за имущественото и финансово състояние на кооперацията.

Показатели	2022г	2021г
Коеф.на рентабилност на приходите от продажби	0,40	0,39
Коефициент на ефективност на разходите	1,56	1,52
Коефициент на ефективност на приходите	0,64	0,66
Коефициент на обща ликвидност	86,88	74,27
Коефициент на бърза ликвидност	48,71	44,16
Коефициент на абсолютна ликвидност	47,86	42,32
Коефициент на финансова автономност	98,64	89,10
Коефициент на задлъжнялост	0,01	0,01

16.Друга информация необходима за правилното разбиране на финансовият отчет

- Не е било дадено предимство на един счетоводен принцип пред друг.
- Не са допускани съществени отклонения от принципите на приетатата счетоводна политика.
- Приета е двустранна форма на Баланс и Отчет за приходите и разходите.
- Отчета за паричния поток е изготвен по прекия метод.

Годишния финансов отчет е изготвен на 24.04.2022 година. и е одобрен от Управителния съвет на кооперацията.

Съставител : /Ант.Тодорова/

Председател: /В. Петрова/